

नेपाल राष्ट्र बैंक प्रेस समाचार

गभर्नर डा. खतिवडा र उद्योग वाणिज्य संघ, चितवनका पदाधिकारीबीच छलफल

गभर्नर डा. युवराज खतिवडा र उद्योग वाणिज्य सङ्घ चितवनका पदाधिकारीबीच माघ २९ गते नारायणगढमा भेट तथा आर्थिक र वित्तीय मुद्दाहरूमा छलफल भयो । सो क्रममा संघका अध्यक्ष, पूर्व अध्यक्ष र वर्तमान पदाधिकारीले चितवनमा नेपाल राष्ट्र बैंकको कार्यालयको स्थापना गर्न पर्ने, आधार व्याजदरबाट फाइदा लिनका लागि सस्तो कर्जा दिने बैंकमा कर्जा स्थानान्तरण सुविधा हुनु पर्ने तथा स्थानीय बजारमा भारतीय रुपैयाको सहज उपलब्धता नरहेको लगायतका समस्याहरू गभर्नर समक्ष राख्नु भयो ।

गभर्नर डा. खतिवडाले चितवनलाई वैकल्पिक राजधानी बनाउने अवधारणालाई अघि सार्नुभन्दा अगाडि जिल्लाको जमिनको बहुपक्षीय उपयोग सम्बन्धी नक्साङ्कन योजना बनाउनु जरुरी हुने कुरा आफूले पहिले नै राखेको स्मरण गराउनु भयो । जिल्लाको समग्र विकासका लागि एकीकृत योजना अहिले पनि उत्तिकै आवश्यक भएको भन्नु हुँदै उद्योग वाणिज्य संघ आफ्नो व्यावसायिक हकहितका साथै समग्र व्यवसाय प्रवर्द्धन र मुलुकको विकासका लागि प्रयत्नशील रहनुपर्ने सुझाव दिनुभयो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको गुणात्मक विकासको अपरिहार्यतामा जोड दिँदै संख्यात्मक वृद्धिमात्र भएमा आफ्नो अस्तित्व जोगाउन अस्वस्थ प्रतिस्पर्धामा जान सक्ने सम्भावनातर्फ संकेत गर्नुहुँदै उहाँले अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा स्वीकार्य ३ देखि ४ प्रतिशतको फरक व्याजदर तय गरिएमा सरोकारवाला

सबै पक्ष लाभान्वित भई वित्तीय क्षेत्रमा स्थायित्व कायम हुन सक्ने धारणा पनि गभर्नर डा. खतिवडाले

राख्नु भयो । उदारीकरणको मूल मर्मलाई आत्मसात् गर्दै नियमक निकायले हस्तक्षेप नगरी बरु बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू आफैँले आफ्नो लागत पारदर्शी बनाई व्याजदर निर्धारण गर्नु भन्ने अभिप्रायले आधारदर लागू गरिएको स्पष्ट पार्नुभयो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले जोखिम सार्नेभन्दा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याउँदै उहाँले मूल्य बाहेक अन्य पक्षको जोखिमका लागि बीमा एउटा विकल्प रहेको उहाँको धारणा थियो । उद्योग वाणिज्य क्षेत्रले One Village One Product भने भैं बैंक तथा वित्तीय संस्थाले पनि One Bank One Product को अवधारणालाई विशिष्टीकृत गरी अघि बढाउन सकेमा यसलाई सामाजिक उत्तरदायित्व सहितको नाफामूलक व्यवसायका रूपमा अगाडि लैजान सकिने उहाँको धारणा रहेको थियो । यो अवधारणालाई अघि बढाउँदा यसबाट रोजगारी, उद्यमशीलता, लगानीका क्षेत्र र मुनाफामा पनि सोही अनुरूप वृद्धि हुने तर्क राख्नु हुँदै उहाँले कृषि क्षेत्रमा लगानी बढाउने नीतिगत व्यवस्थाका कारण दुई वर्षमा दोब्बर लगानी भएको तर पनि रकमका हिसाबले यो ठूलो हुन नसकेको स्पष्ट पार्नुभयो ।

उद्योगीहरू कर्जा नपाउने र वित्तीय संस्थाहरू लगानीको क्षेत्र नपाउने कुरा आफैँमा विरोधाभाषपूर्ण देखिएको धारणा राख्दै उहाँले वित्तीय संस्थाहरू शून्य जोखिम क्षेत्र खोज्दै जाने र व्यवसायीहरू पनि जोखिम

सबै बैंकलाई बोकाउन चाहने र मुनाफा लिन खोज्ने विषय बढी जोखिम बढी नाफाको सिद्धान्तका आधारमा सही हुन नसक्ने हुँदा बरु जोखिम व्यवस्थापन गर्नुपर्ने उहाँले बताउनु भयो ।

धितो र जमानतको प्रसङ्गमा उहाँले राम्रो परियोजना आफैमा जमानत पनि हो तर यदि नियतवश ऋण नतिर्ने उद्देश्य सहित परियोजना धितो राखी कर्जा लिन खोज्ने प्रवृत्ति लगायतका कारण पनि ऋणीहरूको तीन पुस्ते विवरण आवश्यक पर्न गएको विगतको अनुभव औँल्याउदै बैंकिङ तथा व्यावसायिक व्यक्तित्वहरूमा आत्मसमीक्षाको खाँचो पनि छ भन्नु भयो ।

व्याजदरको प्रसङ्गमा उहाँले केन्द्रीय बैंकको हैसियतले निक्षेपकर्ताको हित रक्षा गर्नु पर्ने हुँदा कर्जाको व्याजदर एक अङ्कमा आउन कठिन छ भन्नुभयो । नेपाल राष्ट्र बैंकले हालै कार्यान्वयनमा ल्याएको आधारदरका कारण ठूला बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले आफ्नो कारोवार, पूँजी र सञ्चालन लागत भन्दा कति बढी व्याज ऋणीहरूबाट असुल्ने भन्ने नैतिक दवाव पर्ने स्पष्ट पार्नुभयो ।

गभर्नर खतिवडाले वित्तीय पहुँच अभिवृद्धिको लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले वित्तीय सेवा विस्तारमा जोड दिनु पर्ने, यस क्रममा कर्जा प्रवाह प्रक्रियालाई सहज बनाउनु पर्ने र वित्तीय स्थायित्वका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरू आपसमा मर्ज गर्न नेपाल राष्ट्र बैंकले सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्दै आएको जानकारी गराउनुभयो ।

नेपालमा नगद भारतीय रुपैयाको अभाव हुनुमा ठूला दरका भा.रु. नोट विनिमयमा ल्याउन नमिल्ने, भा.रु. आर्जनका श्रोत घट्दै जाने, अनौपचारिक व्यापार, जाली नोटको कारोवार, सीमा

सुरक्षा जस्ता विषय पनि गाँसिएका छन् । दैनिक घरायसी कार्य, तीर्थाटान तथा औषधोपचारका लागि आवश्यक नगद भा.रु.को व्यवस्थापन यस बैंकले गर्दै आएको छ यदाकदा यसमा समस्या देखिन आएतापनि व्यवसायिक प्रयोजनका लागि बैंकिङ प्रणालीबाट हुने भारतीय रुपैया भुक्तानीका लागि भने कुनै समस्या छैन र यो बैंकिङ प्रणालीबाट नै हुनु पर्दछ भन्ने नेपाल राष्ट्र बैंकको मान्यता हो भन्नुभयो ।

रोजगारी, मूल्य अभिवृद्धि हुने क्षेत्रमा बैंकको लगानी बढाउनु पर्ने, प्रभावकारी उत्पादन प्रणाली बिनाको वित्तीय क्षेत्र दीगो रहन नसक्ने भन्नुहुँदै गभर्नर खतिवडाले यसका लागि बैंक तथा वित्तीय संस्थाले लगानीका क्षेत्रहरूको पहिचान गर्नु पर्ने र उद्यमीले सोही अनुरूपको वित्तीय स्रोतको माग गर्नु पर्ने कुरा स्पष्ट पार्नु भयो । साथै, उहाँले अध्ययन तथा अनुसन्धानको क्षेत्रमा पनि वित्तीय सेवा प्रवाहको आवश्यकता औँल्याउनु भयो । मुलुकको आर्थिक विकास केवल एक पक्षले मात्र नभई उद्योगी व्यवसायी, वित्तीय क्षेत्र लगायत सरोकारवाला सबैको सहकार्यले मात्र सम्भव हुने हुँदा यस क्षेत्रमा सबैले सहयोग गर्न आग्रह गर्दै गभर्नर खतिवडाले आफ्ना केही भनाई राख्ने अवसर दिनु भएकोमा आयोजकलाई धन्यवाद दिनु भयो ।

मिति : २०६९।१।१९

गभर्नरको कार्यालय